

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

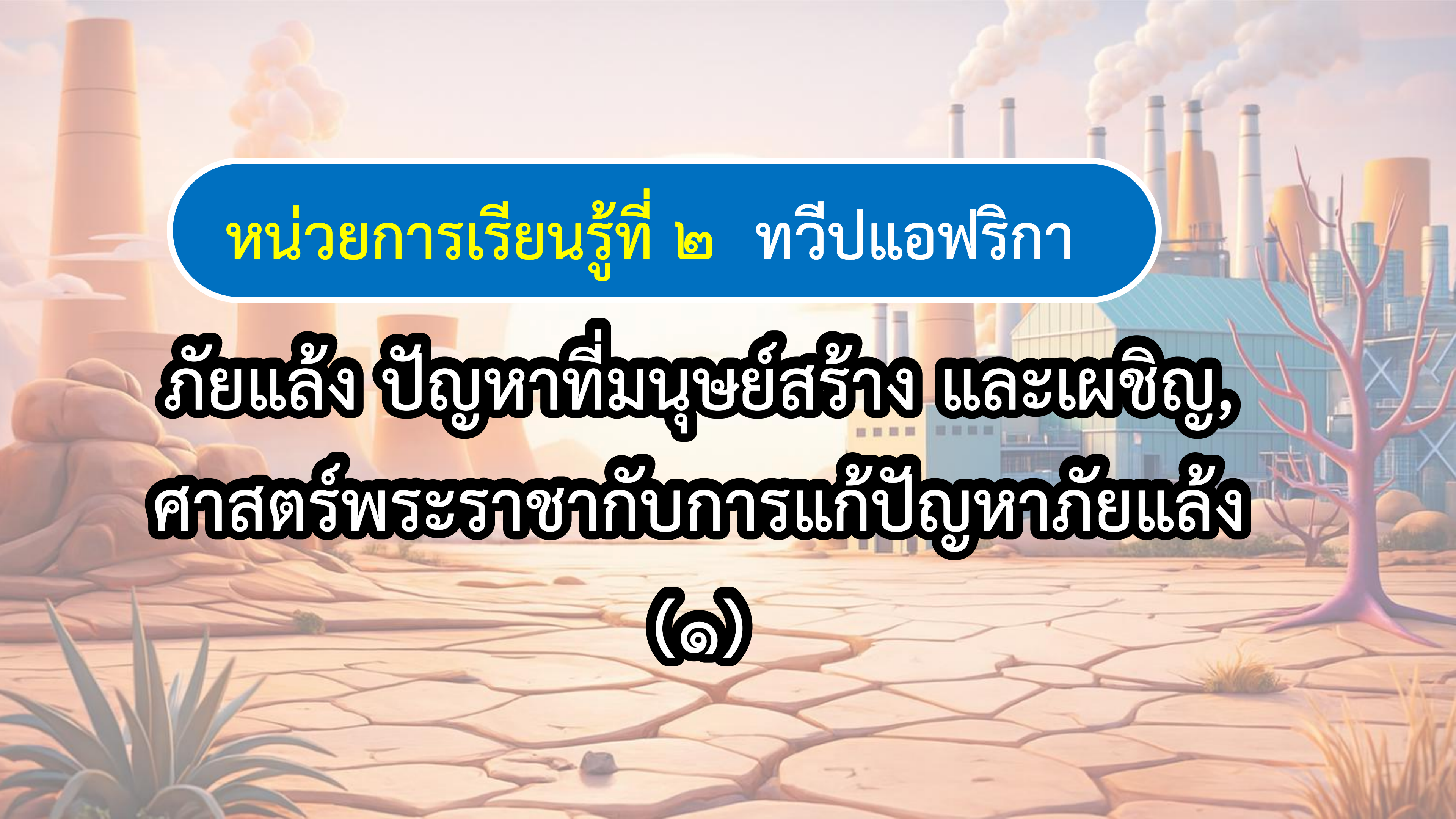
รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทวีปแอฟริกา

เรื่อง ภัยแล้ง ปัญหาที่มนุษย์สร้าง และเผชิญ,
ศาสตร์พระราชากับการแก้ปัญหาภัยแล้ง (๑)

ครูผู้สอน ครูศิริสิทธิ์ บุรีศรี

The background is a stylized illustration of a desolate, polluted landscape. In the background, several industrial smokestacks are visible, emitting thick white smoke that drifts across the sky. The ground is cracked and dry, with sparse, dead-looking vegetation. A single, leafless tree stands on the right side of the frame. The overall color palette is dominated by warm, muted tones like browns, oranges, and greys, suggesting a harsh, arid environment.

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทวีปแอฟริกา

**ภัยแล้ง ปัญหาที่มนุษย์สร้าง และเผชิญ,
ศาสตร์พระราชากับการแก้ปัญหาภัยแล้ง**

(๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายสาเหตุของปัญหาภัยแล้ง
ในประเทศไทย โดยเฉพาะที่เกิดจาก
กิจกรรมของมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๒. สืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูล
ข่าวสารจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ พร้อม
แสดงผลข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. ตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำ
ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม และมีจิตสำนึก
ในการรักษาทรัพยากรน้ำ

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

สืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลข่าวสารจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ
พร้อมแสดงผลข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และตระหนักถึง
ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม
และมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรน้ำ

คำถาม

ชวนคิด

คำถาม ชวนคิด

“นักเรียนคิดว่าภัยแล้งเกิดจากธรรมชาติล้วน ๆ
หรือมนุษย์มีส่วนด้วย หากเกิดจากฝีมือมนุษย์
สาเหตุที่จะทำให้เกิดภัยแล้งได้ มีอะไรบ้าง”

กิจกรรม
ข่าวปลอม/ข่าวเวอร์
และข่าวจริง

คำอธิบาย

๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน หรือตามความเหมาะสม
๒. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมลงในใบงานที่ ๙ เรื่อง “ข้าวไหนใช่ ข้าวไหนชั่ว”
๓. ครูแจก “ใบงานแนะแนวการสืบค้น” (คำแนะนำ/ใช้กลิสต์สั้น ๆ) ให้กับนักเรียนทุกกลุ่ม

คำอธิบาย

๔. ก่อนเริ่มกิจกรรมควรทบทวน “เช็กลิสต์การตรวจสอบข่าว”
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข่าว เกี่ยวกับภัยแล้งที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ ทั้งในประเทศไทย และในแอฟริกา โดยพิจารณาข่าวที่นักเรียนเลือก ให้ถูกต้องเหมาะสม

ใบงานที่ ๙

เรื่อง “ชาวไหนใช่ ชาวไหนชั่ว”

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๙ เรื่อง "ชาวไหนใช่ ชาวไหนชั่ว"

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทวีปแอฟริกา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ภัยแล้ง ปัญหาที่มนุษย์สร้างและเผชิญ

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข่าวที่ได้รับ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ตอนที่ ๑: การวิเคราะห์ข่าวที่ ๑ (ชื่อข่าว: _____)

๑. แหล่งที่มาของข่าวนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ (เช่น สำนักข่าว, บุคคล, องค์กร)

๒. แหล่งที่มาที่มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร (พิจารณาจากชื่อเสียง, ความเป็นกลาง, ความเชี่ยวชาญ)

๓. เนื้อหาข่าวนี้อะไรบ้าง ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของข่าว

๔. ข่าวนี้อ้างอิงข้อมูลหรือหลักฐานประกอบหรือไม่ (เช่น ตัวเลข, สถิติ, คำให้สัมภาษณ์, รายงาน) ถ้ามี อ้างอิงจากอะไร

๕. ภาษาที่ใช้ในข่าวเป็นอย่างไร (เช่น เป็นกลาง, กระตุ้นอารมณ์, ใช้คำเกินจริง)

๖. เมื่ออ่านข่าวนี้แล้ว นักเรียนคิดว่าข่าวนี้เป็นข่าว "จริง" หรือ "ปลอม/เกินจริง" เพราะอะไร

ใบงานที่ ๙

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข่าวที่ได้รับ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ตอนที่ ๑ : การวิเคราะห์ข่าวที่ ๑ (ชื่อข่าว : _____)

๑. แหล่งที่มาของข่าวนี้มาจากสำนักข่าวไหน (เช่น สำนักข่าว, บุคคล, องค์กร)

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๒. แหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร (พิจารณาจากชื่อเสียง, ความเป็นกลาง, ความเชี่ยวชาญ)

.....

.....

๓. เนื้อหาข่าวนี้มีอะไรบ้าง ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของข่าว

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๔. ข่าวนี้อ้างอิงข้อมูลหรือหลักฐานประกอบหรือไม่ (เช่น ตัวเลข, สถิติ, คำให้สัมภาษณ์, รายงาน) ถ้ามี อ้างอิงจากอะไร

.....

.....

๕. ภาษาที่ใช้ในข่าวเป็นอย่างไร (เช่น เป็นกลาง, กระตุ้นอารมณ์, ใช้คำเกินจริง)

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๖. เมื่ออ่านข่าวนี้แล้ว นักเรียนคิดว่าข่าวนี้เป็นข่าว “จริง”
หรือ “ปลอม/เกินจริง” เพราะอะไร

.....

.....

ใบงานที่ ๙

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข่าวที่ได้รับ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์ข่าวที่ ๒ (ชื่อข่าว : _____)

๑. แหล่งที่มาของข่าวนี้มาจากสำนักข่าวไหน (เช่น สำนักข่าว, บุคคล, องค์กร)

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๒. แหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร (พิจารณาจากชื่อเสียง, ความเป็นกลาง, ความเชี่ยวชาญ)

.....

.....

๓. เนื้อหาข่าวนี้มีอะไรบ้าง ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของข่าว

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๔. ข่าวนี้อ้างอิงข้อมูลหรือหลักฐานประกอบหรือไม่ (เช่น ตัวเลข, สถิติ, คำให้สัมภาษณ์, รายงาน) ถ้ามี อ้างอิงจากอะไร

.....

.....

๕. ภาษาที่ใช้ในข่าวเป็นอย่างไร (เช่น เป็นกลาง, กระตุ้นอารมณ์, ใช้คำเกินจริง)

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๖. เมื่ออ่านข่าวนี้แล้ว นักเรียนคิดว่าข่าวนี้เป็นข่าว “จริง”
หรือ “ปลอม/เกินจริง” เพราะอะไร

.....

.....

ใบงานที่ ๙

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข่าวที่ได้รับ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
พร้อมให้เหตุผลประกอบการพิจารณา

ตอนที่ ๓ : สรุปบทเรียน

๑. จากกิจกรรมนี้ นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับการแยกแยะข่าวจริง
กับข่าวปลอม/เกินจริง

.....

.....

ใบงานที่ ๙

๒. นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

ช่วงปฏิบัติงาน

คำถาม

ชวนคิด

คำถาม ชวนคิด

“อะไรคือสิ่งแรกที่เราควรดูเมื่อได้รับข่าวสาร
เพื่อที่จะรู้ว่าข่าวนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่”

คำถาม ชวนคิด

“แล้วถ้าข่าวมาจากแหล่งที่เราไม่รู้จัก
หรือมาจากแค่ “ไลน์กลุ่ม”
เราควรทำอย่างไรต่อไป

คำถาม ชวนคิด

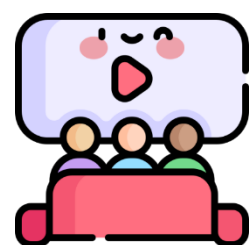
“นอกจากการสังเกตข่าวปลอมแล้ว เรายังได้รู้ว่าภัยแล้ง
ในหลาย ๆ ที่ไม่ได้เกิดจากธรรมชาติอย่างเดียว แต่เกิดจาก
ฝีมือมนุษย์ด้วย ลองยกตัวอย่างกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำให้
เกิดภัยแล้งว่ามีสาเหตุอะไรบ้าง”

คำถาม ชวนคิด

นักเรียนจะนำความรู้จากกิจกรรม
“ข่าวไหนใช่ ข่าวไหนชั่ว” และเรื่อง “ภัยแล้งที่เกิดจากมนุษย์”
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

วิดีโอที่ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวิดีโอ : อนิเมชั่นโครงการพระราชดำริ
“โครงการฝนหลวง”

เผยแพร่โดย : พอเพียง org

วันที่เผยแพร่ : ๒๑ ธ.ค. ๒๐๒๑

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=FviCoBTU3H4>

กิจกรรม “ศาสตร์พระราชา แก้ภัยแล้ง-ฟื้นป่า-คืนดิน”

๑. นักเรียนแบ่งเป็น ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน

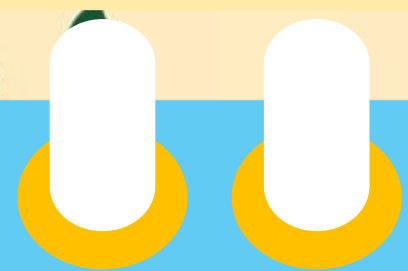
๒. ครูมอบหัวข้อ ศาสตร์พระราชา ๑ โครงการ/กลุ่ม ได้แก่

(๑) ฝนหลวง - แก้ภัยแล้งระดับประเทศ

(๒) น้ำบาดาล - จัดหาน้ำในพื้นที่ขาดแคลน

(๓) ฝายชะลอน้ำ - ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

กิจกรรม “ศาสตร์พระราชา แก้มลิง–พื้่นป่า–คีนดิน”

(๔) ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง

- อนุรักษ์ป่า แบบใช้ประโยชน์ได้

(๕) เชื้อนดิน/แก้มลิง - จัดการน้ำท่วม

- ขาดน้ำ

(๖) ทฤษฎีใหม่/โคกหนองนา - พัฒนาชีวิตชุมชน

อย่างยั่งยืน

คำชี้แจงขั้นตอนในการทำกิจกรรม ดังนี้

๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ
๒. ครูแจกใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชาของเรา
โดยตอบ ๖ หัวข้อสำคัญ ดังนี้
 - (๑) ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร
 - (๒) รัชกาลที่ ๙ ทรงศึกษาปัญหาอย่างไร
 - (๓) ทรงเสนอให้ทำอย่างไร (แนวทาง/วิธีการ)
 - (๔) มีการนำไปใช้จริงที่ไหน ผลเป็นอย่างไร

คำชี้แจงขั้นตอนในการทำกิจกรรม ดังนี้

(๕) รัชกาลที่ ๑๐ ต่อยอดอย่างไร

(๖) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากโครงการนี้

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรม สรุปเนื้อหา
ที่ศึกษาค้นคว้าในใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชา

๔. นักเรียนนำเสนอหน้าชั้น โดยต้องพูดให้ครบ ๖ หัวข้อในใบงาน
และสื่อสารชัดเจน

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง ศาสตร์พระราชของเรา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชของเรา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทวีปแอฟริกา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชกับการแก้ปัญหาภัยแล้ง (๑)

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง: ให้นักเรียนสรุปโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริลงในใบงาน

โครงการ.....

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร

.....
.....

๒. รัชกาลที่ ๙ ทรงศึกษาปัญหาอย่างไร

.....
.....
.....

๓. พระองค์ทรงเสนอให้ทำอะไร (แนวทาง/วิธีการ)

.....
.....
.....

๔. มีการนำไปใช้จริงที่ไหน ผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

๕. รัชกาลที่ ๑๐ ต่อยอดอย่างไร

.....
.....
.....

๖. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากโครงการนี้

.....
.....

ใบงานที่ ๑๐

คำชี้แจง : ให้นักเรียนสรุปโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริลงในใบงาน

โครงการ.....

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร

.....

.....

ใบงานที่ ๑๐

๒. รัชกาลที่ ๙ ทรงศึกษาปัญหาอย่างไร

.....

.....

๓. พระองค์ทรงเสนอให้ทำอย่างไร (แนวทาง/วิธีการ)

.....

.....

ใบงานที่ ๑๐

๔. มีการนำไปใช้จริงที่ไหน ผลเป็นอย่างไร

.....

.....

๕. รัชกาลที่ ๑๐ ต่อยอดอย่างไร

.....

.....

ใบงานที่ ๑๐

๖. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากโครงการนี้

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑๐

เรื่อง ศาสตร์พระราชา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทวีปแอฟริกา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ศาสตร์พระราชากับการแก้ปัญหาภัยแล้ง (๑)

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๒๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

โครงการฝนหลวง: จากปัญหาภัยแล้งสู่ความยั่งยืนด้วยพระปรีชาสามารถ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่พึ่งพาปริมาณน้ำฝนเป็นหลัก แต่ด้วยสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้เกิดปัญหาภัยแล้งบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและเศรษฐกิจของประเทศ โครงการฝนหลวงจึงถือกำเนิดขึ้นจากพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้

ปัญหาหลักที่ประเทศไทยเผชิญอยู่คือ ภัยแล้ง และฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้เกษตรกรขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกอย่างหนัก นอกจากนี้ในบางพื้นที่ยังเกิดไฟป่าและฝุ่นควันซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดแคลนน้ำและสภาพอากาศที่แห้งแล้งอีกด้วย

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และทรงศึกษาข้อมูลอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน พระองค์ทรงสังเกตจากสภาพอากาศการวิเคราะห์แผนที่ฝน ข้อมูลจากดาวเทียม และการรับฟังปัญหาจากเกษตรกร โดยตรงจากการศึกษาและวิเคราะห์อย่างรอบคอบนี้เอง ทำให้พระองค์ทรงเสนอแนวทางในการทำฝนเทียมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

แนวทางที่พระองค์ทรงเสนอคือการโปรยสารเคมีบางชนิดขึ้นฟ้าเพื่อ “เลี้ยงเมฆ” โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ในการควบคุมสภาพอากาศให้เกิดการรวมตัวของเมฆ และท้ายที่สุดคือการทำให้ ฝนตกลงในพื้นที่ที่ต้องการซึ่งเป็นวิธีการที่เรียกว่า “การทำฝนหลวง”

โครงการฝนหลวงได้ถูกนำไปใช้ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคเหนือ ผลลัพธ์ที่ได้คือชาวนาและประชาชนมีน้ำใช้เพื่อการเกษตร และการอุปโภคบริโภคอย่างต่อเนื่อง ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ทรงสานต่อพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมชนกนาถ โดยทรงจัดตั้ง “หน่วยบินฝนหลวง” ขึ้นในหลายจังหวัด และทรงพัฒนาการควบคุมการปฏิบัติการให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้โครงการฝนหลวงมีประสิทธิภาพและเข้าถึงพื้นที่ที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ที่มาข้อมูล <https://www.royalrainmaking.go.th/>

บทเรียนครั้งต่อไป

ศาสตร์พระราชากับการแก้ปัญหาภัยแล้ง
(๒) , (๓)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑๐

เรื่อง ศาสตร์พระราชา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

